

OSMAN TURAN BİBLİYOGRAFYASI

Arş. Gör. Nevzat TOPAL*

ÖZ: Osman Turan, Türk tarihinin yetiştirdiği ender simalardan biridir. İlim adamlığı yanında iyi bir siyaset ve fikir adamıdır. İlmî, fikri ve siyasi alanda çok sayıda kitap ve makale yayınlamıştır. Bu çalışmada hayatı boyunca kazandırdığı eserler tek tek incelenerek bir bibliyografya çalışması sunulmuştur. Çalışma sonunda Osman Turan tarafından yayınlanan 20 kitap ve 84 makale tespit edilebilmiş ve bunlar yayın tarihleri esas alınarak liste haline getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Osman, Turan, Osman Turan, Selçuklular, Bibliyografya

Osman Turan's Bibliography

ABSTRACT: Osman Turan is one of the important historic personalities in Turkish History. Besides being a scientist, he is also a good politician and idealist. He has published many books and articles on science, idealism and politics. All his works published during his whole life are searched one by one and presented in this study. At the end of the study 20 books and 84 articles published by Osman Turan have been determined and they have been listed in accordance with their dates of publication.

Key Words, Osman, Turan, Osman Turan, Seljuks, Bibliography

Prof. Dr. Osman Turan, Orta Asya Türk Tarihi, Genel Türk Tarihi, Kültür Tarihi konularında araştırmalar yapmış; fakat Anadolu Selçuklu Tarihi konusunda yaptığı çalışmalarla tanınmıştır. Yaşadığı yıllarda yaptığı çalışmalarla büyük bir boşluğu dolduran Osman Turan, 1978 yı-

---

* Niğde Üni. Fen-Ed. Fak. Tarih Böl.

İnında vefat ettikten sonra, yaptığı çalışmalar hakkında ciddi bir bibliyografya çalışması yapılmamıştır. Ancak Nurdan Demirci (Demirci, 1993: 68 s.), *Prof. Dr. Osman Turan'ın Hayatı ve Eserleri* adında bir kitapçık hazırlamıştır, fakat bu çalışma Osman Turan'ın hayatı boyunca yazdığı eserlerin hepsini içine alacak kadar geniş değildir. Ali Birinci ise Osman Turan ile ilgili yaptığı çalışmasında Hocanın eserlerine ait tam bir bibliyografya vermemektedir (Birinci, 2003: 252 s.).

Buna ilaveten M. Altay Köymen, Osman Turan'ın ölümünden sonra yeni baskısı yapılan *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi*'nde kısaca hayatından bahsederek eserlerinin adlarını yazmıştır (Köymen, 1980: 13-36). Bunun yanında Köymen, *Türk Ansiklopedisi* (Köymen, 1983: 1-2) ve *Tercüman Gazetesi* (Köymen, 1978: 2 Şubat)'nde Osman Turan'ın hayatı ve eserlerinden özet olarak bahseder. Orhan Fuat Köprülü (Köprülü, 1978: 257-258)'de ölümü münasebetiyle yazdığı makalesinde kısa olarak hayatı ve eserlerini anlatır.

Osman Turan'ın yayınları ile ilgili Sicil-i Ahval Varakasında (DTCF Dekanlığı'nın 1/3 kayıtlı dosyası) kendi hazırladığı yayın listesi bulunmaktadır. Osman Turan'ın ilk çalışmalarına ait listeyi verir fakat sonraki çalışmalar mevcut değildir. Diğer çalışmalar ise çok bilinen makale ve kitaplarına ait bilgiler ihtiva etmekte olup oldukça eksiktir. Osman Turan'ın çeviri kitap, makale ve yazdığı kitapları kronolojik olarak kapsayan bir bibliyografyası mevcut değildir.

Konuyla ilgili ciddi bir faaliyet de Türk Ocakları tarafından, Ölümünün 20. Yılı Münasebetiyle Prof. Dr. Osman Turan'ın Eserinde Tarih ve Tarihçi İlişkileri İlmi Toplantısı'(Tebliğler ve Tartışmalar)dır. Bu organizasyonda Osman Turan'ın çok çeşitli yönleri değerlendirilmesine rağmen yayınlarına ait tam bir liste verilmemiştir (Komisyon, 1998: 248 s.). Bu durumda Osman Turan'ın eserlerinin bibliyografyasını hazırlamak bir zaruret olmuştur.

İlk çalışmasını *Ülkü Halkevleri Dergisi*'nde Ocak 1938 yılında yayınlamaya başlamıştır. Daha sonra kitap ve makalelerini çok değişik yayınevleri ve dergilerde yayınlamıştır. Onun bazı makaleleri çeşitli gazete ve dergilerde defaatle basılmıştır. Kitapları ise bir çok baskısı yapılarak neşredilmiştir.

Osman Turan'ın eserlerinin kronolojik sıralamasını yukarıda yer alan çalışmalardaki dağınık bilgilerden meydana getirmek mümkün değildir. Bu çalışmalar zaten böyle bir amaç gütmemektedir. Öncelikli olarak *Tarih Yayınları Bibliyografyası* (Koray, 1959: XII, 680 s.) ve *Türkiye Bibliyografyası* (Türkiye Bibliyografyası, 1950) daha sonra kütüphanelerde yer alan kataloglar tarafımızca taranmıştır. Bir çok dergide yer alan makalelerinin maalesef bu yolla da bulunması mümkün olmamıştır. Eşi

Satya Sultan Turan'ın verdiği bilgilerden istifâde edilmiştir. Makalelerini tararken tarihle ilgili yakından uzaktan ne kadar dergi varsa taramaya çalışılmıştır. Osman Turan'ın bu sayede kayıtlarda yer almayan çok sayıda makaleyi tespit etme şansı yakalanmıştır.

Çalışmalarımızın sonunda Prof. Dr. Osman Turan tarafından hazırlanan 20 kitap, 84 makale tespit edilmiştir. Gazete ve dergilerin taranması devam ettikçe muhtemelen bazı ilaveler olacaktır.

“Bey Böyrek Hikayesi”, **Ülkü Halkevleri Dergisi**, X/59, Ocak 1938, s.403-413.

GRENARD, M.F.; “Satuk Buğra Han Menkıbesi ve Tarih”, (çev. Osman TURAN), **Ülkü Halkevleri Dergisi**, XIII/74, Nisan 1939, s.145-154; .XIV/.79, Eylül 1939, s.47-52; XIV/80, Birinciteşrin 1939, s.153-169; XIV/82, Birincikanun 1939, s.343-350; XIV/83, İkincikanun 1940, s.429-436.

On iki Hayvanlı Türk Takvimi, AÜDTCF, Tarih Serisi, No: 3, Ankara, 1941, 139 s.

“Çingiz Adı Hakkında”, **Bellekten**, V/19, Ankara, 1941, s.267-276.

“İliğ Unvanı”, **Türkiyat Mecmuası**, VII-VIII, İstanbul, 1942, s.192-199.

“İstılahlar Meselesi (I-II)”, **Türk Yurdu**, XXVI/4-7, İlkteşrin –İlkanun 1942 (Yılı), s.111-115, 214-218.

“Etnolojik Bir Kitap”, **Millet Dergisi**, 8, İlkanun 1942, s.244-249.

“Terken Unvanı”, **Türk Hukuk Tarihî Dergisi**, I, Ankara, 1944, s.67-73.

Orta Zaman Türk Devletlerinde Türkçe Unvanlar, Ankara, 1944, IV+28 s. (Doçentlik Tezi)

Kerimüddin Mahmud, **Müsâmeretü'l-Ahbâr**, (çev. Osman Turan), Ankara, 1944, 61+366 s.

“Babek Maddesi”, **İslâm Ansiklopedisi** II, İstanbul, 1944, s.170-174.

“Bayburt Maddesi”, **İslâm Ansiklopedisi** II, İstanbul, 1944, s.365-367.

“Bayram Maddesi”, **İslâm Ansiklopedisi** II, İstanbul, 1944, s.420-422.

“Millî Kaderimiz Üzerine Düşünceler”, **Millet Dergisi**, 24, Nisan 1944, s.395-398.

“Eski Türklerde Ok'un Hukuki Bir Sembol Olarak Kullanılması”, **Bellekten**, IX/35, Ankara, 1945, s.305-318.

“Selçuk Kervansarayları”, **Bellekten**, X/39, Ankara, 1946, s.471-496.

“Türkler ve İslamîyet”, **AÜDTCFD**, IV/4, Ankara, 1946, s.457-485.

“Selçuk Devri Vakfiyeleri I Şemseddin Altun-Aba, Vakfiyesi ve Hayatı”,
Bellekten, Ankara, 1947, s.197-235,

“Selçuk Devri Vakfiyeleri II Mübarizeddin Er-Tokuş ve Vakfiyesi”,
Bellekten, XI/43, Ankara, 1947, s.415-429

Gafletten Uyanalım !.. Üniversitedeki Aşırı Solcu Hocalar Meselesi,
Türk Kültür Derneği Yayımı: 1, Doğuş Mat. Ankara, 1948, 32 s.

Gafletten Uyanalım !.. Üniversitedeki Aşırı Solcu Hocalar Meselesinin İç
Yüzü, Bizim Türkiye Yay., Ankara, 1948, 32 s.

“Türkiye Selçuklularında Toprak Hukuku, Miri Topraklar ve Hususi
Mülkiyet Şekilleri”, **Bellekten**, XII/47, Ankara, 1948, s.549-574.

“Le Droit Terrien sous les Seljoukides de Turquie”, **Revue des Etudes
İslamîques**, Paris, 1948, s.25-49.

“Selçuk Devri Vakfiyeleri III Celaleddin Karatay, Vakıfları ve
Vakfiyeleri”, **Bellekten**, XII/45, Ankara, 1948, s.17-171.

“II. İzzeddin Keykavus’a Ait Bir Temlik-Name”, **60. Doğum Yılı
Münasebetiyle Zeki Velidi TOGAN’a Armağan**, Maarif
Basımevi, İstanbul, 1950, s.157-176.

“İkta” Maddesi, **İslâm Ansiklopedisi**, V/2, Millî Eğitim Bas., İstanbul,
1950, s.949-959.

“Selçuklular Zamanında Sivas Şehri”, **AÜDTCFD**, IX/4, Ankara, 1951,
s.447-457.

“Millîyet ve İnsanlık Mefkurelerinin Tarih Tedrisatında Ahenkleştirilme-
si”, **AÜDTCFD**, X/3-4, Ankara, 1952, s.209-225; aynı makale,
Türk Yurdu, 284 -285, Mayıs-Haziran 1960, s.1-2, 1-4.

“l’harmonisation Des İdeaux Nationaux Et Humanitaires Dans
l’enseignement De l’histoire”, **AÜDTCFD**, X/3-4, Ankara, 1952,
s.227-239.

“Selçuk Türkiye’sinde Faizle Para İkazına Dair Hukuki Bir Vesika”,
Bellekten, XVI/62, Ankara, 1952, s. 251-260.

“İlahiyat Fakültesi ve Meseleleri”, **Zafer Gazetesi**, 6,7 Ocak 1952.

“M. Fuat Köprülü”, **60. Doğum Yılı Münasebetiyle Fuad Köprülü
Armağanı**, Osman Yalçın Matbaası, İstanbul, 1953, 51 s.

“Les Souverains Seldjoukides et Leurs Sujets Non-Musulmans”, **Stvdia
Islamica**, I, Paris 1953, s. 67-100.

“Selçuk Türkiye’si Din Tarihine Dair Bir Kaynak <Fustatü’l-adale fi
kavaidü’s-saltana>”, **60. Doğum Yılı Münasebetiyle Fuad
Köprülü Armağanı**, Osman Yalçın Matbaası, İstanbul,, 1953,
s.531-564.

- “Türk Dili Buhranına Toplu Bir Bakış”, **Türk Yurdu**, 235-236-237, Ağustos-Eylül-Ekim 1954, s.104-111, 182-190, 253-260; aynı makale; **Hilal Dergisi**, Temmuz 1965; **Türk Dili İçin III**, TKAE, Ankara, 1966, s.23-25.
- “İstanbul,’un Fethi ve Tarih”, **Türk Yurdu**, 234, Temmuz 1954, s.30-35.
- İstanbul,’un Fethinden Önce Yazılmış Tarihî Takvimler, TTK, Ankara, 1954, 104 s.
- CAVAİGNAC, E; **Tarihî Kronolojinin Esasları**, (çev. ve Türk Takvimi Kısımını Hazırlayan. Osman TURAN), TTK, Ankara, 1954, 82 s.
- “Selçuklularda Faizle Para İkrarı Münasebetiyle Zoraki bir Tenkit”, **AÜİFD**, I-II, TTK, Ankara, 1955, s.23-30.
- “The Ideal of World Domination Among the Medieval Turks”, **Studia Islamica**, IV, Paris 1955, s.77-90.
- “Keyhüsrev I.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.612-620.
- “Keyhüsrev II.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.620-629.
- “Keyhüsrev III.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.629-630.
- “Keykavus I.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s. 630-642.
- “Keykavus II.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s. 642-645.
- “Keykubad I.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.645-661.
- “Keykubad II.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.661-662.
- “Kılıç Arslan I.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.681-688.
- “Kılıç Arslan II.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.688-703.
- “Kılıç Arslan III.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.703.
- “Kılıç Arslan IV.”, **İslâm Ansiklopedisi VI.**, İstanbul, 1955, s.703-707.
- Türkiye Selçukluları Hakkında Resmî Vesikalar, Metin, Tercüme ve Araştırmalar**, TTK, Ankara, 1958, 189 s.+107 Sayfa Farsça Metin + 6 Levha
- “Tekrar İntişar Ederken”, **Türk Yurdu**, 271, Mart 1959, s.1-4.
- “Kıbrıs Meselesinin Halli I-II”, **Türk Yurdu**, 272-273, Nisan - Mayıs 1959, s.35-36, 17-18.
- “Türkiye’nin Manevî Durumuna Umumî Bir Bakış I-II”, **Türk Yurdu**, 273-274, Mayıs-Haziran 1959, s.1-4.
- “Büyük Malazgirt Zaferi ve Anadolu’da Türk Destanı”, **Türk Yurdu**, 276, Ağustos 1959, s.1-8; aynı makale, **İslam Medeniyeti Dergisi**, 22, Ağustos 1969, s.30-38.
- “Din ve Laiklik I-V”, **Türk Yurdu**, 275, Temmuz, 1959, s.1-3; 278, Kasım 1959, s.1-4; 279, Aralık 1959, s.5-8; 281, Şubat 1960, s.1-4; 282, Mart 1960, s.1-4.

- “Türk Dilinin Müdafaası”, **Türk Yurdu**, 271, Mart 1959, s.38-42; aynı makale, **İş ve Düşünce**, 25, Ağustos-Eylül 1959, s.2-4; **Yeni İstiklal Gazetesi**, 25 Kasım 1964; **Türk Dili İçin II**, TKAE, Ankara, 1966, s.166-171; **İslam Medeniyeti**, 2, Eylül 1967, s.36-39.
- “Türk Ocağı ve Bugünkü Türk Milliyetçiliği”, **Türk Yurdu**, 272, Nisan 1959, s.1-4.
- “Köy Enstitüleri Hasreti ve Millî Şuuru Koruma Zarureti”, **Türk Yurdu**, 277, Ekim 1959, s.1-6.
- “İslamisation Dans la Turquie du Moyen Age”, **Studia Islamica**, X, Paris 1959, s.137-152.
- “Selçuk Türkiye’si ve Dünya Ticareti”, **Türk Yurdu**, 280, Ocak 1960, s.4-6.
- “Bir Yıllık Türk Yurdu”, **Türk Yurdu**, 283, Nisan 1960, s.1-6.
- “Mevlana ve Konya”, **Hilal Dergisi**, 32, Ekim 1962, s.4-6.
- “Bir Tarihi Gitti”, **Türk Yurdu**, 299, Ağustos 1962, s.21-22.
- Türkiye’de Manevi Buhran Din ve Laiklik**, Hilal Yay., Şark Mat., Ankara, 1964, 296 s.
- Osman Turan-P. Safa-M. Ş. Eygi, **Kızıl Tehlike**, Bedir Yayınevi, İstanbul, 1964 16 s.
- Türkiye’de Komünizmin Kaynakları**, Şark Matbaası, Ankara,, 1964, 64 s.; aynı eser genişletilmiş olarak, **Türkiye’de Komünizmin Kaynakları ve Kültür İhtilali İlaveli**, Hilal Yayınevi, Ankara, 1967, 131 s.
- “Orta Çağlarda Türkiye-Kıbrıs Münasebetleri”, **Bellekten**, XXVIII/110, Ankara, 1964, s.209-227.
- “Türk Dil Kurumuna Toplu Bir Bakış”, **Hilal Dergisi**, Haziran 1965; aynı makale, **Türk Dili İçin III**, TKAE, Ankara, 1966, s.26-32.
- Selçuklular Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti**, TKAE, Ankara, 1965, XIII+448 s.
- “Selçuklular Hakkında Yeni Bir Neşir Münasebetiyle”, **Bellekten**, XXIX/116, Ankara, 1965, s.639-660.
- “Türkiye-Pakistan Kardeşliğinin Tarihi Esasları”, **Türk Birliği Dergisi**, 7-8, Ekim-Kasım 1966, s. 33-41.
- “Manevî Sûkut ve Neticeleri”, **Yeni İstanbul, gazetesi**, 25 Mayıs 1966; aynı makale, **Türk Dili İçin IV**, TKAE, Ankara, 1967, s.135-136.
- “Türk İlminin Abidesi: Prof. Fuat Köprülü”, **Yeni İstanbul, Gazetesi**, 11-12 temmuz 1966, aynı makale; **Türk Kültürü**, 47, Eylül 1966, s.936-959.

- “Komünist Tehlikesi ve Ordunun Sesi”, **Mücadele Dergisi**, III/10, Şubat 1967, s.954-955.
- “Ordunun Manevî Gücünü Kuvvetlendirmeliyiz”, **Mücadele Dergisi**, III/11, Mart 1967, s.975-976.
- “Bir Münevver Çılgınlığı ve Komünizm”, **Mücadele Dergisi**, III/12, Nisan 1967, s.1006.
- “Türkiye’nin Manevî Durumuna Umumi Bir Bakış”, **Yeni Türk Kültürü Dergisi**, 18, Nisan 1968, s. 2-4 ve 31.
- Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûuresi Tarihî**, Turan Neşriyat Yurdu, I-II, İstanbul, 1969, 646 s.
- Türkiye’de Siyasî Buhranın Kaynakları**, Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul, 1969, 195 s.
- “Sadeddin Köpek”, **İslâm Ansiklopedisi X**, İstanbul, 1969, s.32-35.
- “Süleyman-Şah I.”, **İslâm Ansiklopedisi XI**, İstanbul, 1970, s.201-219.
- “Süleyman-Şah II.”, **İslâm Ansiklopedisi XI**, İstanbul, 1970, s.219-231.
- “The Anatolia In Period Of The Seljuks And Beyliks” **The Cambridge History Of İslam**, I., Cambridge, 1970, s.231-262; aynı makale, “Selçuklular ve Beylikler Döneminde Anadolu” (çev. Kasım Turhan), **İslam Tarihî Kültür ve Medeniyeti**, I, Hikmet Yayınları, İstanbul, 1988, s.241-269.
- “Türkiye’yi Tersine Zorlayan İnkılaplar”, **Türk Yurdu**, 345, Mart 1970, s.1-5.
- “The Need of Islamic Renaissance”, **International Islamic Conference**, Islamabad (Pakistan), 1970, s.24-31.
- “Yine Bina Meselesi”, **Türk Yurdu**, VII/3, Mart 1970, s.54-55.
- “Anayasa Meselesi”, **Türk Yurdu**, VIII/4(350), Nisan-Mayıs 1970, s.1-3.
- “Türkiye Selçukluları”, **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, 47, Ağustos 1971, s.16-19.
- “Bir Alim ve İdealistin Kaybı”, **Belgelerle Türk Tarihi Dergisi**, 48, Eylül 1971, s.30-33.
- Selçuklular Zamanında Türkiye**, Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul, Matbaası, İstanbul, 1971, 701 s.
- Selçuklular ve İslamîyet**, Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul, 1971, XV+206 s.
- “Din ve Medeniyet”, **İslam Medeniyeti Dergisi**, 27, Ocak 1973, s.2-6.
- “Medeniyetin Akıbeti ve Dünya Buhranı”, **İslam Medeniyeti Dergisi**, 28, Şubat 1973.

- “Selçuklu Tarihi Hakkında Araştırmalar ve Tenkitler”, **İslam Medeniyeti Dergisi**, 29-30-31-32-33-34, Mart-Nisan-Mayıs-Haziran-Temmuz-Ağustos 1973, s.15-19, 11-16, 33-37, 35-37, 26-30, 17-23.
- “Medeniyetin Müşterek Kaderi”, **İslam Medeniyeti Dergisi**, 31, Mayıs 1973, s.3-6.
- “50. Yılda Kalkınma ve Kadro (Eğitim Hakkında)”, **Ankara, Ticaret Odası Dergisi**, Ekim-Kasım 1973, s.28-31.
- “Osmanlıların Türk-İslam Mefkuresini Yüceltmesi”, **İslam medeniyeti Dergisi**, 32, Haziran 1973, s.3-6.
- Doğu Anadolu Türk Devletleri Tarihî**, Turan Neşriyat Yurdu (İstanbul, Matbaası), İstanbul, 1973, 275 s
- “Selçuklu Devrine Ait Köy Satışı Hakkında Bir Vesika”, **VD**, X, 1973, s. 127-128.
- Türkler Anadolu’da**, Hareket Yayınları, İstanbul, 1973, 61 s.
- Vatanda Gurbet**, Nakışlar Yayınevi, İstanbul, 1980, 304 s.
- Tarih Akışı İçinde Din ve Medeniyet**, Nakışlar Yayınevi, İstanbul, 1980, 229 s.

KAYNAKLAR

- BİRİNCİ, Ali, (2003), **Osman Turan**, İstanbul, 252 s.
- DEMİRCİ, Nurdan, (1993), **Prof. Dr. Osman Turan’ın Hayatı ve Eserleri**, Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 68 s.
- DTCF Dekanlığı’nın 1/3 kayıtlı dosyası.
- KOMİSYON, (1998), **Ölümünün 20. Yılı Münasebetiyle Prof. Dr. Osman Turan’ın Eserinde Tarih ve Tarihçi İlişkileri İلمي Toplantısı**’(Tebliğler ve Tartışmalar), Ankara, 15-16 Mayıs 1998, Türk Yurdu Yayınları, Ankara, 248 s.
- KORAY, Enver, (1959), **Türkiye Tarih Yayınları Bibliyografyası (1729-1955)**, Maarif Basımevi, İstanbul, XII, 680 s.
- KÖPRÜLÜ, Orhan Fuat, (1978), “Prof. Dr. Osman Turan’ın Arkasından”, **Türk Kültürü**, XVI/185, Mart, s. 257-258.
- KÖYMEN, M. Altay, (1978), “Prof. Dr. Osman Turan’ın Ardından”, **Tercüman Gazetesi**, 2 Şubat.
- KÖYMEN, M. Altay, (1980), “Prof Dr. Osman Turan (Hayatı, Eserleri ve Fikirleri)”, **Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi I-II**, Nakışlar Yayınevi, İstanbul, s. 13-36.
- KÖYMEN, M. Altay, (1983), “Osman Turan”, **Türk Ansiklopedisi**, XXXII, Ankara, s. 1-2.
- Türkiye Bibliyografyası** (1939-1948), (1950), İstanbul.